

Asia: VN/32974/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

Lausunnonantajan lausunto

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?

-

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?

-

Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

-

Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

-

Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Kela pitää hyvänä, että varhennetusta oppivelvollisuudesta sekä 20 i §:n mukaisesta perusopetuksesta ehdotetaan tehtäväksi hallintopäätös perusopetuslain 20 e §:ssä. Kela pitää lisäksi hyvänä, että päätökset talletettaisiin KOSKI-tietovarantoon viranomaisten välisen sujuvan tiedonvaihdon varmistamiseksi.

Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

Hallituksen esityksessä laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi ehdotetaan muun muassa pidennettyä oppivelvollisuutta uudistettavaksi. Kansaneläkelaitos kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja arvioi ehdotettua muutosta seuraavasti:

Pidennetyt oppivelvollisuuden uudistamisella on vaikutuksia Kelan toimeenpanemiin lastenhoidon tukiin, kuten kotihoidon ja yksityisen hoidon tukeen sekä osittaiseen hoitorahaan.

Osittaisen hoitorahan tarkoitus on vanhemman työajan lyhentäminen pienten koululaisten kohdalla ja sitä voidaan myöntää 1. ja 2. vuosiluokan ajalle sekä pidennetyt oppivelvollisuuden tilanteissa myös esiopetuksen sekä 3. vuosiluokan ajalle. Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 13 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan osittaiseen hoitorahaan on siten oikeus myös lapsen perusopetuksen kolmannen lukuvuoden ajalta, jos lapsi kuuluu oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun pidennetyt oppivelvollisuuden piiriin. Hallituksen esityksen mukaan lainsäädäntöä ehdotetaan muutettavaksi siten, että kolmannen vuosiluokan pidennetty oppivelvollisuus vaihtuisi ehdotetun perusopetuslain 20 i §:n mukaiseksi perusopetuksen järjestämiseksi vuosiluokkien 1-9 oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Lakia lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa osittaista hoitorahaa voisi saada perusopetuslain 20 i §:n mukaiseen perusopetukseen kuuluvasta kolmasluokkalaisesta lapsesta. Ehdotetun 20 i §:n mukaisen perusopetuksen piiriin kuuluvia kolmannen luokan oppilaita tulee oletettavasti olemaan määrällisesti enemmän, kuin nykyisen pidennetyt oppivelvollisuuden piiriin kuuluvia kolmannen luokan oppilaita. Muutos tulee todennäköisesti aiheuttamaan Kelassa etuusmenojen kasvua osittaisen hoitorahan osalta.

Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 13 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan osittaiseen hoitorahaan on oikeus lapsen perusopetuksen aloittamista edeltävältä lukuvuodelta, jos lapsi osallistuu silloin oppivelvollisena esiopetukseen. Koska hallituksen esityksessä ehdotetaan tältä osin pidennetyt oppivelvollisuuden muuttamista varhennetuksi oppivelvollisuudeksi, mutta se säilyy sisällöllisesti samankaltaisena 5-6 -vuotiaiden lasten osalta, ei tällä ole taloudellisia vaikutuksia lastenhoidon tukien kannalta ja 5-6-vuotiaista oppivelvollisista voi saada osittaista hoitorahaa kuten aiemminkin.

Hallituksen esityksessä esitetään myöhennetyt perusopetuksen aloittamisen poistamista, eli jatkossa lapsi aloittaa perusopetuksen koulussa viimeistään sinä vuonna, jona hän täyttää 7 vuotta. Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 17 §:n 3 momentin mukaan lastenhoidontukien maksaminen lakkaa viimeistään heinäkuun 31 päivänä sinä vuonna, jona lapsi siirtyy oppivelvollisena perusopetukseen. Saman lainkohdan mukaan, jos lapsen oppivelvollisuus alkaa oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentin mukaan vuotta mainitun lain 2 §:n 2 momentissa säädettyä aikaisemmin, tuen maksaminen kuitenkin lakkaa viimeistään oppivelvollisuuden alkamisvuotta seuraavana vuonna. Tällä hetkellä pidennetyt oppivelvollisuuden piiriin kuuluva lapsi on voinut aloittaa perusopetuksen myöhennettynä eli sinä vuonna, kun lapsi täyttää 8 vuotta. Tällaisista lapsista on voitu maksaa Kelasta kotihoidon tukea, mikäli lapsella ei ole ollut kunnallista tai yksityistä varhaiskasvatuspaikkaa ja perheeseen on kuulunut myös alle 3-vuotias lapsi. Vaihtoehtoisesti lapsesta on voitu maksaa yksityisen hoidon tukea, mikäli lapsi on osallistunut esiopetuksen lisäksi täydentävään yksityiseen varhaiskasvatukseen. Koska jatkossa perusopetusta ei voi aloittaa vuotta myöhemmin, tulevat kotihoidon tuen sekä yksityisen hoidon tuen etuusmenot vähäisesti alenemaan.

Esitetyt muutokset aiheuttavat joitakin vähäisiä muutoksia Kelan lastenhoidon tukien toimeenpanoon, kuten ohjeistukseen, hakemuslomakkeisiin ja etuuskäsittelyjärjestelmään.

Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

-

Helle Mia
Kansaneläkelaitos

Sandfall Elina
Kansaneläkelaitos - Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö, perhe-
etuusryhmä